

TERMINOLOGIJA V SLUŽBI IN DRUŽBI ČLOVEKA

Ob koncu leta 2015 je na sedežu Nata potekala Konferenca o upravljanju terminologije, ki jo je organiziral Natov Urad za standardizacijo. Dogodek je pritegnil 160 strokovnjakov iz 30 držav, med drugim tudi iz daljne Kitajske, s področja jezikoslovja, terminologije, prevajanja in razvoja standardov. Ob robu predstavitev nacionalnih sistemov in mednarodnih organizacij, kot so Združeni narodi, Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj, Svetovna organizacija za intelektualno lastnino, Interpol in drugi, je potekala živahna razprava med predstavniki obrambnih sistemov, akademskih krogov in gospodarstva, na njej pa so bili predstavljeni najrazličnejši vidiki terminologije.

Terminologija ni odkritje sodobnega sveta, temveč človeštvo spremlja že od njegovega nastanka. Stara je vsaj toliko kot jezik, o čemer pričajo tudi zgodovinski viri. O nastanku prvega jezika sicer nimamo točnih podatkov, se je pa z razvojem in izpopolnjevanjem človeške družbe jezik spreminjal in z njim potreba po enotnem poimenovanju novih danosti. Da je terminologija stalnica človekovega delovanja, čeprav pogosto neopažena, so vsak na svoj način pokazali primeri iz vojaškega, znanstvenega in poslovnega okolja, ki so bili predstavljeni na konferenci.

Kanadsko obrambno ministrstvo je v svoji predstavitvi izpostavilo pomen medresorskega sodelovanja v terminoloških projektih. Tudi globalne organizacije, kot so Združeni narodi, so ugotavljale, da sta povezovanje in usklajevanje med déležniki bistvenega pomena za razvoj terminologije, predvsem pa da mora upoštevati potrebe uporabnikov. Velike organizacije se podobno kot manjše (nacionalne) spoprijemajo z razpršenostjo kadra in struktur, ki potrebujejo terminologijo, s hitrimi tehnološkimi spremembami in potrebo po ustrezni tehnični podpori ter z izzivi poenotenja in uveljavljanja terminologije. Do podobnih ugotovitev prihajajo tudi v poslovnem okolju, iz katere-

ga je bil predstavljen primer razvoja terminologije v podjetju Daimler-Benz. Da je terminologija uporabna, mora biti vključena v vse delovne procese, od načrtovanja in razvoja do izvedbe. Tako terminologija prispeva k enotni podobi organizacije, skladnosti tehničnih in pravnih podlag ter kakovosti. Kakovost, ki izhaja iz skladnosti s standardi, je naslednji pomembni vidik terminologije, ki so ga analizirale univerze iz Belgije, Grčije in Nizozemske ter izpostavile predvsem dejstvo, da je standardizirana terminologija temelj napredka in družbenega razvoja. Slednje potrjujejo tudi ugotovitve Svetovne organizacije za intelektualno lastnino, po njih pa je terminologija bistvena sestavina odkritij in inovacij v najrazvitejših državah.

Vsem predstavitev so skupne določene ugotovitve in izkušnje, ki so uporabne tako za velike kot tudi za manjše nacionalne terminološke sisteme in organizacije v javnem ter zasebnem sektorju. Po mnenju udeležencev konference se bo terminologija v prihodnje ob vsesplošnem napredku tehnologije še hitreje razvijala in bo vedno bolj odvisna od prožnosti in povezljivosti sistemov, avtomatizacije določenih nalog, pregledne komunikacije ter izmenjave podatkov. S stališča razvoja terminologije kot stroke bodo pomembne tudi dostopnost terminoloških baz ter njihova večjezičnost in večnamenskost. Nato je v tem pogledu že naredil korak naprej in leta 2015 objavil svojo bazo NATOTerm, ki je dostopna vojaškostrokovni in splošni javnosti ter s svojimi tehničnimi rešitvami utira pot terminologiji prihodnosti.

Jezik in terminologija sta in bosta tako – hočeš nočeš – še naprej krojila človeštvo in človeško družbo ali kot pravi Konfucij: »Če jezik ni natančen, vse, kar rečemo, izgubi svojo obliko. Če tisto, kar govorimo, nima svoje oblike, ukazov ni možno izvršiti. Če se ukazi ne izvršujejo, se ne morejo vzpostaviti niti pravilne oblike navad in družbeno komuniciranje, kar pripelje do nespoštovanja državnih zakonov, in če se zakoni ne spoštujejo, človek ne ve, kaj mora in česa ne sme delati ... Če ljudje jezik nenehno zlorabljajo, potem besede ne označujejo tistega, kar bi morale, in jezik več ne odraža pravega bistva besed. To vodi k nesporazumom med ljudmi, k medsebojnim spopadom, k popolni disharmoniji na vseh ravneh življenja neke skupnosti.« ■

Tamara Derman Zadravec, Šola za tuje jezike